

Kříže

Nejstarší kříže v našem okolí jsou tak zvané cyrilometodějské. Pocházejí z doby, kdy nepřátelské mocnosti pokořily naše předky a vnutily jim své náboženství. Nejznámější z nich je kříž Bartoňův při cestě k Čermé, kde r.1640 býk zabil Bartoně ze Svídnice, který ho vedl. Pozůstalé vdově po tom nešťastníkově se t.r narodil syn Jan, kterému byla při křtu za kmotru Dorota Pašatka ze Svídnice. Dítě brzy zemřelo. Na kříži je vytesána řeznická sekera. Nedaleko od kříže Bartoňova, poblíž hájovny Růžovec je také cyrilometodějský kříž. V těch lesích je ještě jeden podobný kříž, zvaný Pavlův, kde podle podání došlo k střelnému souboji dvou mládenců ze svídnické myslivny, prý pro dívku. Jiný cyrilometodějský kříž je ve Vrbici v návsi. Tam prý přišel o život nějaký krejčovský tovariš.

Podle zápisu ze XVII.století byl v panských lesích na rozhraní hájemství kozoderského s čermenským kříž, zvaný "dívčí". O něm dnes nikdo nic neví.

V XVIII. a XIX. století se v našem okolí postavilo vícero křížů. Ve Svídnicí to byl kříž "zelený" a "křížek" v návsi. Polím nad svídnickou borovicí se říkalo "u kříže" už v josefinském katastru z r.1785. Kříž byl asi dřevěný. Dnešní "zelený" kříž byl postaven na křížovatce chliněcké cesty s tehdy nově postavenou silnicí ke cti a chvále boží nákladem Josefa Šedy r.1834, jak nápis na něm hlásá. V knize pozůstalostí je zapsáno toto:

Když nebožtík Václav Šedo kšaftovně taky ustanovil, aby z těch zbejvajících peněz kříž na jeho poli, vystaven byl, tehdy ho dědic Josef Šedo pro zachování toho otcovského nařízení pro památku zřídil a takový dělat nechal, kterej s povědomím poručníka Jiřího Blažka od vambereckého kameníka Melnického koupený jest za 40 zlatých rýnských ve stříbře.

"Křížek" v návsi byl postaven pravděpodobně na místě zrušené zvonice r.1873. Dalo se za něj vambereckému kameníkoj závdavku ...

	<i>zl.rak.čís. krejc.</i>	
...	50	
kovářoj od práce k kříži ...	1	
Šimonoj zedníkoj od podezdívky u kříže	1	15
Matějkoj od práce při stavení kříže	2	
a Myšákoj ...		75
Markoj zedníkoj od práce u kříže ...		64
za 30- lotu síry a kopu hřebíků Polákoj		31
kameníkoj útratu při obědě při stavení kříže		44
při vezení kříže za mejta a zavdanou ..	5	71
útrata při stavení kříže ...	2	57

	<i>zl.rak.čís. krejc.</i>	
od udělání novy zahrádky u kříže tesařům	5	
za barvu na zahrádku ...	7	15
od denní práce za 3 dni a 3 dni od barvení	4	50
do kříže za železo		82
za řebíky		73
za síru		32
za zámek k zahrádce ...		35
za kříž doplatek vambereckýmu kameníkoj ...	200	
za lucernu a lampu ke kříži ...	6	10
za vápno ke kříži ...		25
za kořalku tesařům a nádeníkům u kříže ...	2	76
za účtu panu Faráři při svěcení kříže ...	1	25

Ještě příští rok zjara se upravovalo prostranství kolem kříže. Šedoj se za to zaplatilo od práce 1 zl.20 krejc. Když dřevěná zahrádka u "křížku" sešla, udělala se r.1907 nová, železná.

Za písáky v Hájku se dalo	41 K	74 hal.
kováři Františku Bednářovi za zahrádku ..	182 "	40 "
od udělání podezdívky	9 "	30 "

R.1912 mistr sochařský křížek na návsi natřel barvou. Dostal za to .... 58 korun.

Podle zápisu ze zasedání obecního výboru rozhodl tento: r.1899 dát dřevo Antonínu Dostálovi na sloup k obrázku a r.1900 dát dřevo Josefu Kozlovi na sloup k obrázku.

Jiné zápisy v úředních knihách zde nejsou.

U přestavlkého stezníku při cestě do Chaloupek stával dřevěný kříž. Říkalo se tam "u salvátora". Namísto něj postavila ve dvacátých letech na protilehlé straně zmíněné cesty na břehu, který dříve koupila od obce, zbožná vdova Anna po z první světové války se nevrátivším cestáři Františku Mertovi, zděný obrázek.

Úvahy

Stavba křížů nebyla zbytečná. Kříže u cesty připomínají kolemjdoucím, zařizujícím pomíjející světské záležitosti, že jsou také nepomíjející hodnoty duchovní. Proto se stavěly chrámy, protože si toho jejich účel zaslouhoval. Vždyť člověk se liší od ostatních živočichů jedině tím, že se modlí.

V kostele se sešli pohromadě muži, ženy i děti, staří i mladí, bohatí i chudí, chytří i hloupí, nadřizení i podřizení. Všichni společně vyslechli nabádání duchovního pastýře, aby se polepšili, všichni se společně modlili jednu modlitbu, všichni společně zpívali tu samou píseň.

Když se o větších svátcích provozovaly zpívané mše, které dosahovaly vrcholné umělecké úrovně, účinkovali zpěváci z mnoha rodin. Účastnit se toho zpěvu osobně je lepší, než poslouchat od jiných.

Ale i tichá modlitba povznáší člověka. Když dědi vidí babičku, jak se zbožně modlí růženec, nemusí jim nikdo vysvětlovat, co je pokora. Dobrý příklad je lepší, než vysvětlování.